

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ. 1839.]

[ΑΡΙΘ. 25.]

ΔΙΑΘΗΚΗ Α. ΚΟΡΑΗ.

ΦΙΛΟΣ σεβάσμιος μᾶς ἐπεμψεν ἐκ Μασσαλίας τὴν ἐπομένην διαθήκην, παρακαλῶν νὰ ἐκδώσωμεν αὐτὴν, διὰ τὰ γένη γνωστὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ΠΟΤ' ὁ Κοραῆς ἀρῆκε τὴν βιβλιοθήκην του, 'ἐπειδὴ, λέγει, 'ὅσοι δὲν ἀνέγνωσαν τὴν διαθήκην, Χίτοι καὶ μὴ, φρονοῦν διαφορετικά.'

Αὕτη εἶναι ἡ διαθήκη μου.

'Εγὼ ὁ ὑπογεγραμμένος Ἀδαμάντιος Κοραῆς, ἀφοῦ ἀνέγνωσα μετὰ προσοχῆς τὴν ὁποίαν εἶχα γράψειν διαθήκην κατὰ τὴν πρώτην Ἀπριλίου 1816, ἔγραψα τὴν παροῦσάν μου διαθήκην, ὡς ἀκολουθεῖ—

'Αναγκαῖον κρίνω νὰ γνωστοποιήσω, ὅτι τὰ εἰς ἰδίαν μου χρῆσιν σκευὴ τοῦ οἴκου εἶναι μετρίας ἀξίας· ὅτι ἡ βιβλιοθήκη μου καὶ ὅσα συγγράμματα ἐξέδωκα διὰ τύπου, ὡς ἐκδότης καὶ μεταφραστής, εἶναι τὰ κυριώτερα μου κτήματα.

Φροντίζω πάντοτε νὰ πληρῶν ἀκριβῶς μετρητὰ τὰ καθημερινὰ μου ἐξοδα, καὶ ἐλπίζω νὰ κάμνω εἰς τὸ ἐξῆς μέχρι τελευτῆς μου τὸ αὐτὸ, παρεκτὸς ἐὰν ἀσθένεια μακρὰ δὲν μοῦ ταραξῇ τοὺς λογισμούς. Πιθανόν, ὅτι εἰς τὴν τελευτὴν μου δὲν μένει νὰ πληρωθῇ πλὴν τὸ τρέχον ἐνοίκιον τῆς κατοικίας μου, ὁ μηνιαῖος μισθὸς τῆς Θεραπείνης, καὶ ἄλλα μικρὰ τινὰ ἐξοδα.

Μένουν νὰ κανονισθῶσι λογαριασμοὶ τινὲς μετὸν κύριον Ἐβεράρτον, τυπογράφον, ὅστις τυπώνει τὴν ὥραν ταύτην δι' ἐμὲ, τοὺς κυρίους Φιρμῖνον Διδότον, πατέρα καὶ υἱοὺς, τυπωτὰς καὶ πωλητὰς ἰδιαιτέρους ὧν μου τῶν συγγραμμάτων, καὶ τὸν κύριον Allais, βιβλιοπώλην, ὅστις πωλεῖ καὶ αὐτὸς δι' ἐμὲ μέρος τι τῶν ῥηθέντων συγγραμμάτων· περὶ τῶν λογαριασμῶν τούτων εὐρίσκονται αἱ ἀναγκαῖαι σημειώσεις εἰς τὸ κατὰστιχόν μου, σκεπασμένον με δέρμα κόκκινον.

Παρακαλῶ τὸν φίλον μου, κύριον Φραγκίσκον Θυρότον, προφέσσορα εἰς τὸ βασιλικὸν σχολεῖον τῆς Γαλλίας, νὰ ἀποδῶσθαι μετὰ τὴν τελευτὴν μου εἰς τὴν βασιλικὴν βιβλιοθήκην ὅσα βιβλία εὐρεθῶσιν εἰς ἐμὲ ἀνήκοντα εἰς αὐτὴν, τῶν ὁποίων θέλει εὐρεῖν σημείωσιν χωριστὴν μετὰ τὸν κατάλογον τῆς ἰδίας μου βιβλιοθήκης· ἐτι νὰ ζητησῇ καὶ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν ὅ,τι μένει ἀκόμη νὰ ἐκδοθῇ ἀπὸ τὸ μέγα σύνταγμα τῆς περιγραφῆς τῆς Αἰγύπτου, τῆς ὁποίας ἐν σῶμα μ' ἐχάρισεν ὁ βασιλεὺς, διότι συνήργησα εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ Στράβωνος.

Ὅσα χαρτῖα εὐρεθῶσιν εἰς δέσμας ἢ τυλίγματα

1 γ'.

χωριστὰ, ἢ κλεισμένα εἰς χάρτινα κουτία, με ἐπιγραφὴν, χαρτῖα διὰ καύσιμον, θέλω νὰ καυθῶσιν ὅλα.

Εὐθὺς μετὰ τὴν τελευτὴν μου ὁ εἰρημένος κύριος Φραγκίσκος Θυρότος θέλει ἐμποδίσειν τὴν τύπωσιν τῶν συγγραμμάτων μου, με ἄδειαν νὰ συνεχισθῇ μετέπειτα.

Δίδω καὶ χαρίζω εἰς τὴν κυρίαν Ἄνναν, χήραν Douber, ἥτις με ὑπηρετεῖ, τὰ ὀνόνια, ἐνδύματα, φορέματα, καθέκλας, τραπέζια, λογιστήρια, καὶ μαγειρικά σκευὴ μου, καὶ φράγκα ἑκατὸν μίαν φορὰν πληρωμένα· καὶ περὶ πλεόν θέλω νὰ τῆς δοθῇ χάρισμα ἀνάλογον ὅσων κόπων προζένηση εἰς αὐτὴν ἡ τελευταία μου ἀρρωστία, τοῦ ὁποίου τὴν ποσότητα ἀφίνω εἰς τὴν κρίσιν τοῦ φίλου μου, κυρίου Φραγκίσκου Θυρότου.

Δίδω καὶ χαρίζω ὅ,τι ἔχω τώρα καὶ ὅ,τι εὐρεθῶ νὰ ἔχω εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου μου, εἰς κινητὰ καὶ ἀκίνητα κτήματα, περιεχομένης εἰς αὐτὰ δηλαδὴ τῆς βιβλιοθήκης μου, καὶ ὧν μου τῶν συγγραμμάτων, εἰς τοὺς κυρίους Ἰωάννην Βλαστὸν καὶ Ἰάκωβον Ῥώταν, πραγματευτὰς κατοικοῦντας εἰς Τεργέστην, καὶ τὸν κύριον Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον, πραγματευτὴν κατοικοῦντα εἰς Λόνδραν· τοὺς ὁποίους καταστένω κληρονόμους μου καθολικοὺς καὶ ἰδιοκτήτορας τῶν ὑπαρχόντων μου, νὰ τὰ ἀπολαύσωσι μετὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου μου, πληρόνοντες μόνον τὸ ἄνω εἰρημένον δῶρον, καὶ τὰ λοιπὰ μικρὰ μου χρεῖ. Ἐὰν ἀπὸ τοὺς καθολικοὺς τούτους κληρονόμους μου προαποθάνῃ τις, θέλω ὅτι τὸ μέρος του νὰ ἀνήκῃ εἰς τοὺς λοιπούς.

Διορίζω τῆς παρούσης διαθήκης μου ἐκτελεστὴν τὸν εἰρημένον κύριον Φραγκίσκον Θυρότον, καὶ δίδω εἰς αὐτὸν τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐγχειρισθῇ ὅλα μου τὰ ὑπάρχοντα.

Πᾶσα ἄλλη διαθήκη μου γραμμένη πρὸ τῆς παρούσης μου μένει ἄκυρος.

Ἡ παρούσα ἐγγραφή διπλῇ εἰς Γαλλικὴν καὶ Γραικικὴν γλῶσσαν, ἐν Παρισίοις, εἰς τὴν κατοικίαν μου, Rue de Madame, N. 15, μηνὸς Μαΐου τρίτη, ἔτους χιλίου ὀκτακοσίου εἰκοστοῦ πέμπτου.

Υπογ. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ.

Αὕτη εἶναι ἡ διαθήκη, ἡ εὐρεθεῖσα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μακαρίτου Κοραῆ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ προαποθανόντος κυρίου Φραγκίσκου Θυρότου.

Εἰς δὲ τοὺς κυρίους Βλαστὸν, Ῥώταν, καὶ Κοντόσταυλον διέταξε τὰ ἐπόμενα.—

Κύριοι Ίωάννη Βλαστέ, Ίάκωβε Ρώτα, καὶ Ἀλέξανδρε Κοντόσταυλε,

Εὐθὺς ἀποὺ λάβετε τὴν εἶδῃσιν τῆς τελευταῖας μου, παρακαλῶ νὰ ἔλθῃ εἰς ἀπὸ σᾶς, ἢ νὰ πέμψετε ἄνθρωπον τινὰ πιστὸν, νὰ παραλάβῃ ἀπὸ τὸν κύριον François Thurot, professeur au college royal de France, κατὰ τὴν εἰς χεῖρας αὐτοῦ εὐρισκομένην Γραικογαλλιστὶ γραμμένην διαθήκην μου, ὅλα μου τὰ ὑπάρχοντα.

Αὐτὰ περιέχονται εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου, εἰς τὰς διαφόρων συγγραμμάτων ἐκδόσεις μου, εἰς φύλλα, ἢ ῥαμμένων, εὐρισκομένων εἰς κατοικίαν μου, εἰς βιβλιοπώλας, καὶ τὰ πλείοτερα εἰς μαγαζίον χωριστὸν, καὶ μέρος τι ἔξω τῶν Παρισίων, καὶ εἰς ὅ,τι ἄλλο μου κτῆμα εὐρεθῇ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου μου.

Οἱ δὲ ἐμὲ πωλοῦντες βιβλιοπῶλαι εἶναι οἱ κύριοι Firmin Didot père et fils, καὶ ὁ κύριος Allais.

Τοῦ μαγαζίου τὸ κλειδίον εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ κυρίου Φιλίππου Φουρνάρῃ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον θέλετε παραλαβεῖν ὅσα εὐρίσκονται εἰς αὐτὸ σώματα βιβλίων τῆς ἐκδόσεώς μου εἰς φύλλα, κατὰ τὴν εὐρισκομένην εἰς τὴν κατοικίαν μου ιδιόχειρον τοῦ εἰρημένου Φιλίππου Φουρνάρῃ σημειῶσιν. Ἐξαιροῦνται ἀπὸ αὐτὰ ὅσα σώματα εὐρεθῶσι φέροντα εἰς τὴν κεφαλὴν τυπωμένον τὸ ἔννομα τῶν ἀδελφῶν Ζωσιμάδων, τὰ ὅποια πρέπει νὰ παραδοθῶσιν εἰς αὐτοὺς, καὶ οἱ Χαρακτῆρες τοῦ Θεοφράστου Ἑλληνιστὶ καὶ Γαλλιστὶ, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν κύριον Θωμᾶν Σπανιολάκην.

Αἱ ἔξω τῶν Παρισίων σκορπισμέναι ἐκδόσεις μου εὐρίσκονται εἰς χεῖρας τῶν ἑξῆς:

Εἰς τὸν ἐν Λόνδρᾳ κύριον Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον, εἰς τοὺς ἐν Βιέννῃ Αὐστρίας κυρίους Ἀδελφοὺς Ράλλη, εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ κύριον Θεόδωρον Πρασάκην, εἰς τὸν ἐν Τεργέστη κύριον Παντολόντα Μαυρογορδάτον, εἰς τὸν ἐν Βυζαντίῳ κύριον Στέφανον Ράλην, εἰς τὸν ἐν Ἰασίῳ κύριον Πασχάλιον Βασιλείου.

Ἀπὸ τοὺς ὁποῖους μεταφέρονται ἀπὸ τῆς σήμερον εἰς ἑσᾶς τοὺς τρεῖς, διὰ νὰ φροντίζετε τὴν πώλησιν αὐτῶν καὶ συναγωγὴν τῶν χρημάτων, διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐν Χίῳ Γυμνασίου, καὶ νὰ τὰ παραδώσετε μετὰ τὸν θάνατόν μου, καὶ αὐτὰ καὶ ὅλα μου τὰ ἐδῶ εὐρισκόμενα λοιπὰ κτήματα εἰς τὸ εἰρημένον Γυμνάσιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀφένθησαν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἀπριλίου 1816, καὶ ἀφίνονται πάλιν τὴν σήμεραν 3 Μαΐου 1825, κληρονομία μὲ τὰς ἐξῆς συνθήκας:

1. Τὸ Γυμνάσιον νὰ πληρώσῃ εἰς ἑσᾶς τοὺς τρεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς, ὅσοι ἐσυμφωνήσετε ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος 1825 ἔτους νὰ μὲ στέλλετε ἐτήσιαν συνεισφοράν, ὅσα ἕως τῆς τελευταῖας μου εὐρεθῇς στείλαντες εἰς ἐμέ.

2. Τὸ αὐτὸ Γυμνάσιον νὰ δίδῃ μετὰ τὴν τελευταίαν μου εἰς τὸν ἐν Σμύρῃ ἀδελφόν μου, Ἀνδρέαν Κοραῆν, φράγκα κατ' ἔτος χίλια (1000), μέχρι τῆς τελευταῖας

του· χωρὶς ἄλλην ἀναζητήσιν ἢ ἀνάκρουσιν ὁποιανδήποτε ἐκ μέρους τοῦ ἀδελφοῦ μου.

3. Τὸ αὐτὸ Γυμνάσιον νὰ δίδῃ μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ ἀδελφοῦ μου εἰς τὴν γυναῖκά του καὶ νύμφην μου φράγκα κατ' ἔτος πενταχόσια (500) μέχρι τῆς τελευταῖας αὐτῆς*.

ἴσον τοῦ παρόντος μετὰ τὸν θάνατόν μου παρακαλῶ νὰ στείλετε εἰς τὸν ἀδελφόν μου, παρὰ τὸν ὁποῖον συγγενῇ γνήσιον ἄλλον κἀνένα δὲν ἔχω.

Πολλὰ τὰ ἔτη σας!

Ἐν Παρισίοις, 3 Μαΐου, 1825.

Υπογ. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ.

ΑΓΓΛΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ ΓΝΩΜΗ ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΠΛΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ
ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ.

ΑΔΥΝΑΤΟΝ νὰ πλησιάσῃς ἐξ ὁποιοῦδήποτε μέρους εἰς τὴν νῆσον τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, χωρὶς ἀπὸ μακρὰν νὰ κατανοήσῃς, ὅτι προσέρχῃς εἰς χώραν μεγαλέμπορον. Ἐὰν ἐμβῇς εἰς τὸν Ἱρλανδικὸν πορθμόν, εὐρίσκεις αὐτὸν σκεπασμένον ἀπὸ καράβια παραπλοϊκά, ἀτμοκίνητα, ἐμπορικὰ υπερήφανα, καὶ ταχύπλοα λαμπρά. Ἐὰν διευθύνῃς πρὸς τὸν λιμένα τοῦ Πλυμούθου, βλέπεις ὡσαύτως τὸ πέλαγος κατὰλευκον ἀπὸ εὐδαιμον καὶ πολυάσχολον ἐμπόριον, τὸν δὲ λιμένα βαστάζοντα ἐπὶ τοῦ κόλπου αὐτοῦ πολλά τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ γενναῖα πλοῖα. Ἡ προχωρεῖς κατὰ τὸν Ἀγγλικὸν Πορθμόν; τὰ ὕδατα βρῶν πανταχοῦ ἀπὸ ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις, τὰς μεγαλητέρας καὶ πλουσιωτέρας. Ἐμβαίνεις, τέλος, εἰς τὸν Τάμεσιν, καὶ ἀναβιβάζῃς ὑπὸ τῆς πλημμύρας πρὸς τὸ μέγα ἐμπόριον τοῦ κόσμου ἐκπλήττεσαι τότε βλέπων ὁποῖοι στόλοι караβίων φθάνουν καὶ ἀναχωροῦν· ἔτι δὲ μᾶλλον, ὅταν διὰ πολλὰ μίλια κάτω τοῦ Λονδίνου εὐρίσκῃς ἡναγασμένους νὰ διαπερνῇς ἀναμίσσον εἰς πυκνὰ δάση καταρτίων. Χίλαιοι τοιαῦται ἀποδείξεις τοῦ πλοῦτος καὶ κράτους τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας διεγείρουν τὸν θαυμασμόν σου, καὶ πρὶν ἀκόμη πατήσῃς ἐπάνω εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς ἐνῶ δὲ περιέρχῃς τὴν νῆσον, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴν αἰσθανθῇς, ὅτι αὕτη εἶναι ἡ πλουσιωτάτη ἐπὶ γῆς χώρα.

Ἄς ὑποθέσωμεν λοιπὸν, ὅτι κατενοδοῦσαι εἰς Λισέρπαλον. Φυσικὰ λαμβάνεις τὴν πρώτην εὐκαιρίαν νὰ ἴδῃς πᾶν ὅ,τι περιέχει ἀξιοθέατον ἢ εὐδαίμων αὕτη πόλις. Κυττάξεις τὰς δημοσίους οἰκοδομὰς,—τὰς μακρὰς σειρὰς ὑψηλῶν ἀπαθηκῶν,—τοὺς παμμεγέθεις σωροὺς βαμβακίων καὶ ἄλλων πραγματειῶν, τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκφορτωθέντων· καὶ, πρὸ πάντων, τοὺς τεχνητοὺς ναυστάδμους, σχεδὸν ἀρκετὰ εὐρυχωροὺς διὰ πολυπληθεῖς ναυτικόν, γέμοντας δὲ ἀπὸ ἐμπορικὰ καὶ

* Σημειώτεον ὅτι ἡ νύμφη τοῦ Κοραῆ ζῇ, ἀλλὰ δὲν λαμβάνει οὔτε 500 λεπτὰ! Τὸ ἴσον κἀν τῆς διαθήκης δὲν ἐστάλη ποτὲ πρὸς τὴν σεβασμίαν ταύτην συγγενῇ τοῦ μακαρίτου! Τίς πταίει;